

Robert Kwaśnica, *Język, wzorce krytyczności, przedrozumienie. W poszukiwaniu możliwości krytyki pedagogicznego rozumu*, Wydawnictwo Naukowe DSW, Wrocław 2019

W 2015 roku, w trakcie prac nad książkami *Dyskurs edukacyjny po inwazji rozumu instrumentalnego. O potrzebie refleksji hermeneutycznej* oraz *O szkole poza kulturową oczywistością. Wprowadzenie do rozmowy*, prof. Robert Kwaśnica uznał za zasadne ponowne opracowanie swoich tekstów, które opublikował w latach 1989–1995. Jego zamiarem było odczytanie tych artykułów na nowo, dopisanie niezbędnych wyjaśnień oraz zastanowienie się nad aktualnością zaprezentowanych ponad 20 lat wcześniej tez, a także zweryfikowanie postawionych hipotez w kontekście współczesnego rozumienia pedagogiki i zadań, jakie przed nią są obecnie stawiane. Książkę, którą planował wydać, zatytułował *Język, wzorce krytyczności, przedrozumienie. W poszukiwaniu możliwości krytyki pedagogicznego rozumu*.

Niestety, nie udało mu się wykonać tego zadania. Niemniej nakładem Wydawnictwa Naukowego DSW jesienią 2019 roku ukaże się pamiątkowa publikacja pod tym właśnie tytułem, która zawierać

będzie przedruki sześciu artykułów Profesora Roberta Kwaśnicy.

Książka, zgodnie z tytułowym wskazaniem, podzielona zostanie na trzy części. W części pierwszej, *Język*, zamieszczony będzie jeden tekst *Rzeczywistość jako byt sensu. Teza o językowym tworzeniu rzeczywistości* (1991), w którym Profesor podjął się zilustrowania rozumienia obiektywności oraz przybliżenia koncepcji bytotwórczej roli języka.

W części drugiej, *Wzorce krytyczności*, znajdują się przedruki dwóch artykułów: *Trzy wykładnie hasła „bądź krytyczny”*. *Wprowadzenie do rozumienia krytyczności pedagogik* (1989), *Ukryte założenia trzech krytyk. Przyczynek do samowiedzy pedagogii przejścia i pogranicza* (1990). W pierwszym z nich Profesor wyjaśnił znaczenie apelu o bycie krytycznym, posługując się językiem trzech krytyk: adaptacyjnej, emancypacyjnej oraz hermeneutycznej, natomiast w drugim tekście kontynuował poszukiwania wiedzy, niechętnie przez te krytyki ujawnianej, oraz źródeł metafizycznego

oraz egzystencjalnego zapytywania o przedrozumienie.

W części trzeciej – *Przedrozumienie* – zawarte zostaną trzy artykuły: *O dwóch wersjach pytania o przedrozumienie. Do pedagogiki naukowej i pedagogów z marginesu* (1992), *Ku dialogowi w pedagogice* (1995), *Teraźniejszość jako czas metafizyki* (1995). W pierwszym z tekstów tej części Profesor przeanalizował proces pojawiania się pytania o przedrozumienie, o jego dwie wersje, zaproponowane przez dwa odmienne dyskursy, mianowicie krytykę metafizyczną oraz krytykę egzystencjalną. W kolejnym tekście już na wstępie pytał o obecność i konieczność dialogu w pedagogice, o jego rodzaje oraz o dialogowy sens różnic w porządku czynu, które – jego zdaniem – dawały początek zarówno sporowi, jak i rozmowie. W ostatnim natomiast, *Teraźniejszość jako czas metafizyki*, Profesor Kwaśnica rozważał pojęcie metafizyki w duchu Heideggerowskiej tradycji refleksyjnego stosunku do rzeczywistości. Odpowiadał na pytania o przedrozumienie w perspektywie teraźniejszości rozumianej jako czas metafizyki właśnie oraz o zadania pedagogiki

i pedagogów w kontekście poszukiwania samowiedzy teraźniejszości.

Wydanie poprzedzone zostanie wstępem napisanym przez prof. Zbigniewa Kwiecińskiego, co niewątpliwie wzbogaci wiedzę na temat prac Profesora Roberta Kwaśnicy.

Zebrane artykuły pozwalają na dokonanie oglądu podejścia Profesora Roberta Kwaśnicy do pedagogiki i zadań pedagogów, inspirują również do zadawania pytań o sens podejmowanych działań, nie tylko wychowawczych, o rolę krytycznego namysłu nad otaczającą nas rzeczywistością oraz zachęcają do szukania „wspólnoty sensu”.

Publikacja Wydawnictwa Naukowego DSW, choć – jak wspomniałam na wstępie – ma charakter pamiątkowy i nie zostanie uzupełniona o zapiski Profesora, należy jednak do kategorii książek, które powinny się znaleźć w biblioteczce nie tylko tych, którzy z tekstami Profesora nie mieli dotychczas przyjemności obcowania, ale także doświadczonych pedagogów, którzy prace Profesora doskonale znają.

Joanna Chmielewska